

מו"צ בירושלם תובב"א ומח"ס 'דברי מאיר' ועוד

שיעור ספירת העומר (ב'), שבת, תפילה, ברכות, בשר ודגים, בשר וחלב, שמו"ת, נט"י, פ' אחו"ק ועוד - נמסר ביום ד' י"ב אייר תשפ"ו – גיליון 364

[עוד]: האם: "שילוחו של אדם כמותו" למצווה], **אמנם דעת שמאי הזקן (שם מ"ג.) היא שיש** שילוח חסד בעירה, **והרי שבש"ט א"ר דברי אריכות על מלחמתה של ה'יתוס' ו"רי"ח" ו"קצות החושן" (סי' קכ"ב – קכ"ג) ע"ד עזר בסי' שפ"ב) הקשה ה'תוס' ו"רי"ח:** אי"ב גס ויעיל שלוחות לדבר מצוה; וכגון: שימאר לחברו שישב במקומו בסוכה, או שילשב בשבילו תפילין וכדו'; ו**יבאר ה'תוס' ו"רי"ח:** כל מה ששייך שלוח לדבר עבירה או לדבר מצווה או רק באופן שהוא שורר למצווה בקשר כל שהיא, **וכגון: הגמרא כאן כותבת על קידושין** ששמעליה בשלוחות, ובקידושין באמת יש לו שייכות לשלוחות; והרי הוא מקדש את האשה והיא נעשית אשתו, **וכן מה שמביאה כאן הגמרא דוגמה לשלוחות בתורה** שייכלל למנות שלוח להפריש תרומה בשבילו, כיון שהתרומה היא מהפירות שלו, ולכן שפיר יש לו שייכות להו ולכן שייך בזה דין שלוחות, דהיו: "שילוחו של אדם כמותו"; **וכן מה שמביאה כאן הגמרא דוגמה מקרבן פסח** ששייך בו שלוחות כיון שיש לו שייכות בגוף הקרבן, לעומת זאת אין לאדם שחברו יושב בשבילו בסוכה כיון ששייכות לסוכה ומדוע הוא יוציא אותו ידי חובתו; **וכן בגי תפילין** מה שייכות שהוא ילביש תפילין ויכריז איתו בם "וזה הריבה חברי כולי להכליש לו תפילין, או שחברו יכיר לבגדו לו סוכה והוא יושב בה שא יו של שייכות להו, **וה'קצות החושן" (שם) מקשה עליו ומבאר באופן אחר:** כל מה ששייך למנות שלוח או רק על דברים שאינם קשורים לגופו, אך בדברים שבגופו סוכה, תפילין וכדו' שיש דין שהם יהיו על האיש עצמו בזה אין שייכות, **ויבאר הרב ש"ט"ס:** "יש כמה סוגי מצוות ש**בגופו** יש מצוות שיש לעשות אותם בגופו דכדומת תפילין וכדו' וככ"ל, ויש מצוות שיש לעשות אותם בגופו ואצ"ע שאינם על גופו של **הבן**; **וכגון:** יש שימול האדם את בנו, אמנם אין זה מצווה שבגופו ממש, שהרי הדין הוא שיהיה חסד מהול, והבן, **ויש בזה עוד הרבה מה לדבר, עוד הביא מורנו הרב ש"ט"ס בקשר לסוכה** שדיברנו עליו **בשבוע שעבר (שם):** "מצוה בו יתור במבולחתי" ו**הקרי בזה:** האם זה כלל המצוות או שזה רק בגי קידושין ושבת, **וכמו שמביאה כאן הגמרא בשני הדוגמאות,** ובקידושין חטעה הוא **כמו שאדמות הגמ' בן** משום "וראבת לרעך כבוד" (זהו **בפרשת השעון הקודמת פ' קדושים**) "שלא תתנה עליו", ולכן יש לו ראות את האשה קודם הקידושין, ולחכי אמרי: "מצוה בו יתור במבולחתי", וכן בגי שבת יש להם לראות בטורח בעצמם לכבוד השבת ולעשות ע"פ דבר זה קדוש, **לכך שבת, (וכמו שהארכתי בשבוע שעבר בדברי הגמ' וה'חושן" כאן ובאמת מהם אמר** שהו קאי על כל המצוות, שהרי הם כתבו את זה על בדיקת חפץ, אינה קידושין ואינה שבת), **והביא הרב ש"ט"ס מדברי המ"ב (סי' ר"ט) דקדוק בזה,** והראה לנו **בהב"ח אלעזר יצבאני שיח"י בדברי תוס' ו"ר הזקן (קידושין מה' הגמ' – ובגמ' הלוי' של סימיותה או מופיע ולבס' ע"י מהר"ם שכתב:** "מצוה בו יתור במבולחתי" – כל מצוה שמוטלת עליו יעשה בגופו ובג' ע"י שליח". ומשמע להדיא ש**קאי על כל המצוות.**

ב. פרשת אחרי מות – "טומאתם" – "חטאתם" – פשעיכם" – משל נפלא בזה.

קראנו בשבוע שעבר פרשת אחרי מות וכתוב שם כי עבדתו של הכהן הכפריים שהכהן גדול מטמא על

ה"טומאות" ועל ה"פשעים" ועל ה"חטאים", ואריתו בלילות "הא הורש" משל נפלא בזה

שלא מובן כל כך שהרי ה"שווג" שהוא "חטאת" אמור להיות לפני "פשעים" שהוא מויד; וכן מה

זה "חטאתם" והמשל הוא: היו שלשה גשמים שראו איש אחד נזעק על עגלתו וסוסו ויחיה על עז

קשרה מאחור ופעמון עליה כדי שהוא יגשם הפעמון מצלצל וזו שהיא נמצאת שם, והתוכוח

לגשמים הגשמים מי ותר דלוג בבניה, הראשון אמר שהיא יכול לגנוב את העז, השני אמר שהוא

יכול לגנוב את הסוס והשלישי אמר שהוא יכול לגנוב אפילו את הבגדים של השחר, וממחשב

למעה, הראשון הלך והוריד את הפעמון מהעז וקשר אותו לזנב הסוס והלך על עז העז, ומיד הגיע

השני ואמר לעישה: "אדוני! בעל נקל אך את העז!" אמר לו האיש: "מה אמר יכול לעשות הלא

העגלה שלי עומדת בסחור ואיני יכול לרדף אחריה!" אמר לו הגשם השני: "יש לי רעיון נפלא: ת

את את הסוס והתר אותו מן העגלה ואני ארדוף אחרי הגגב ויחזירך את העז!" וכן היה, וכמובן

שהוא לא חזר, וכאן הגיע השלישי והעמיד מן פוכו, שאלו בעל העגלה: "מדוע תבכה?" וישי ואיש

הוא בקול בוכים: "נפל לי הארנקו בל סכס גדול את הנתר חשבוב כאן ועתה מה אעשה?" וכן

הסחור: "איך לי גגבו עת את אתקו והסוס!" אמר לו הגגב: "ילו שתמע בקבול בידך בגדיך מעליך

ותינסך את הנתר והבא לי את ארנקי ואותן כל דמי הסוס וזהו!" ויעש הסחור, כן ויריד הגגב את

בגדיו וילך לדרכו, כן נושע האיש מהעז, מהסוס, ומבגדיו, וההמשל: היה אדוכ של היצר הרע

כל פעם הוא ממחית את האדם בעיניו אחר, ופעם אומר לו עשה כך ופעם אומר לו עשה כך! וכן הוא

משל את האדם מן הכלל ובאמת, הכלל מוחיל מטומאה זו פמית, ולכן אריתם: "חטאתם"

"טומאתם" ראשון, שאדם שזדעק את האדם כבר יכול ליפול יותר, ואח"כ אמר: "פשעיכם"

הרומז על מיד, ואמרה התורה: "אתה יודע מיהו מגיע המויד הזה?" = "מ"חטאתם" – היינו

הרומז על מיד, ואמרה התורה: "אתה יודע מיהו מגיע המויד הזה?" = "מ"חטאתם" – היינו

הרומז על מיד, ואמרה התורה: "אתה יודע מיהו מגיע המויד הזה?" = "מ"חטאתם" – היינו

ג. פרשת קדושים "ואהבת לרעך כמוך" – מעשה נורא מה"סבא מסלבודקה" זיע"א עד היכן הדברים מגיעים.

כמו"כ קראנו בשבוע שעבר פרשת קדושים (כיון שאחרי קדושים היו מזוברים) וקראנו בפסוק:
 "ואתבת יתירך מנזך", ומובא (שם) חזק שבתה הרה"ק "הדברי ישראל" מעוז יצחק זצ"ל (בספרו
 הנ"ל) כי (קרא) שקנה הרה"ק ר' יחזקאל מקמחיני זצ"ל ראה פניו ממות אמירת הקינות בן
 אבא יהודה אשר שביקם מחברו לתרגם לו מכתב, ואתו יהודה לא הסכים כי הוא אמר קינות, ויגיש
 אבא יהודה הדקדק ואמר לו: "ויהא יש לך לתרגם לו בעת המכתב, שהרי אמרו חז"ל (מנחם ט"ו)
 שביט המקדש נחרב בעוון שנאת חנם, וא"כ ע"י אהבת חנם מביאים את הגאולה, ומה לך גדול
 מלעשות חסד עם יהודי?", ועד מובא (שם) מעשה חור מה"טא מסלדברקה" זצ"ל, המבאר
 פסוק זה ודע היכן הדברים מגיעים: חסד הגוי בחור מפולין נכלל ללמוד בשביתת סלדברקה, והיה
 כרוך במעשהו מסירות נפש של ממש כיון שהיה סכנה גדולה במעבר הגבול בין המדינות, וה"סבא"
 תעריך את מסירות נפשו לתורה מאוד, וזוהו אמר לרבותני: "בעזרי"ה שבתחור הזה יתחנך משתמא
 הוא ייקח בחורה ממקום מגוריו בפולין וכיון שאני מעריך אותו מאוד אני רוצה בעזרי"ה שלוחה את
 בני לחתונה של בתור העריכה", וכך עברו השנים והבחור התמיד והחליץ, ובאמת היה אחד
 התארים עם בחורה מפולין וכמו שפצה הישיבה, והרבותני אמרו לו: "ישי! אתה תשלח את בנינו
 לחתונה כמו שאמרתי", ויען הישיבא"י ואמר: "יאל! כי צריך זכויות רבות כדי לעבור את הגבול
 ולהינצל! ואמנם, יש לבחור את הזכות של התורה שהוא עוסק בה אך כיון שראיתי כעת שהוא
 התארים ואמר לו "חברו" "מזל טוב!" והוא נעם להם בקבירות, וכתב פזע שלם מקיים: "ואתבת
 יתירך מנזך" ואינו שחם ומחזיק לרעיו מסופקין מאוד אם לזכות תורתו תגן עליו!", ורואים עד
 היום לדברי מנחמים.

ד. פרשת קדושים – "את שבתותי תשמרו" – בשבת אין סכחה!
עוד מובא (שם) על הפסוק (קדושים): "את שבתותי תשמרו" מעשה נפלא שהיה עם מן הגר"ח זצ"ל, קניבס זצוק"ל שפעם הגיע אליו ר' אברהם משה דיין מלונדון שהוא אחיה של הגאון ר' אהרעזר ור' יהודה אריה שליט"א מ"ב"ב וסיפר לו שיש להם גנבים שבאים בלילות בשבתות לבתים שהם רואים שבעליהם נסעו ללונדון ואינם בבית וגנבים שם, ואיך הם יודעים מי בבית וכו' לא? הם רואים היכן יש פסיתות בשל ויחזקו אין פסיתות וכו' הם יודעים מי לא היה בביתו מעבר בין וכו' הם נכנסים וגנבים, ותשאלהו: האם אפשר שאין גיד לשינוי לדרוך לו על השלש שבביל שיחשבו שהוא מאמץ בביתו? והשיב לו מרן זצוק"ל: הלא יכול לעבור בשבת, והייתי שולח מעל מין של רגל שמאל ונעל שמאל על רגל ימין, שוב שאלו: הרי מובא במוסקס (ראה מ"ב סי' ב') שאם לובשים את תהבגים הפוך זה גורם לסכחה: ואמר לו מרן זצוק"ל: זה הכול ביום חור, אמנם בשבת בלשלת סכחה: שוב שאלו: אי"כ מה שמובא בגמרא הוריות (י"א): שאכלית ימים גורמת לסכחה, האם יהיה מותר לאכול ימים בשבת? [וכאן יש לבקש בשבט"ש "סמלת היים" למן הגר"ח זוננפלד זצוק"ל מוקל לאכול ימים? יש שמנחים בתוכו שמן זית שהוא סמלת לויכור, וכמובא בגמרא (שם), אמנם מרן הגר"ח קניבס זצוק"ל בספרו "שיע השדה" חלק על זה, עיי"ש, וכן יש מקילים עפ"י היעב"ש (בהדיוטיו על הגמ' שם) שבזיתים כבדמים יש לחקל, ואמכל"ל והשיב לו מרן זצוק"ל: כן! והביא לו רמז נפלא מהפיוס שאומרים ביום שב"ב: "יום עיי"ש"]

פתיחה:
יש שבועות שיש לנו הרבה יארצייטים לומר ולמשל בשבוע שעבר היה לנו 10 צדיקים להזכיר גם מחודש ניסן וגם מחודש אייר, והיום יש לנו להזכיר רק יארצייט אחד ועוד יארצייטים מהשבוע הזכרתי שגם שהיה השבוע בספה"ק "תומר דבורה" (ראה גיליון "תומר דבורה" מס' 29), וכן בשניה בליל שבת – (ראה "פניני מאיר" – אחו"כ תשפ"ו).

[illegible]

א. גמרא קידושין – "שליח לדבר עבירה" ו"לדבר מצוה", ועוד בעניין: "מצוה בו יותר מבשלוחו".

השבוע דיבר מורנו הגאון ר' שמואל הלוי רוטמן שליט"א בחבורה על הסוגיה בגמרא קידושין (מ"א. והלאה) שדנה האם יש "שליח לדבר עבירה" או לא? ולמעשה: "אין שליח לדבר עבירה",

